

Foto: Francisco Olvera

DANZÓN

In den beginne was de contradanza. Een salon dans in stadsherenhuizen. Een dans met danspartner, in figuren. Lyceums, clubhuizen en filharmonische sociëteiten volgden, dansers begeleidend met fluit, violen, klarinetten, pauken en güiro.

De contradanza in twee delen. Acht maten per onderdeel. Die bij herhaling tweeëndertig werden. De eerste acht voor de 'paseo' (wandeling), weer acht voor de 'cadena' (keten), een serie kalme, serene bewegingen door de groep dansers. Dan de 'sostenido' (figuur in een vierkant met de dames aan de binnenkant) en de 'cedazo' (waarbij de heren om hun dame draaien) in de acht van het tweede deel: herhaald, bewogen, pikant, swingend; geïnfecteerd door de vindingrijkheid van zwarten en mulatten, meesters van het ritme.

Na het dansen van de menuet, hunkert het lichaam naar de contradanza. De dansers willen niet ophouden. Ze willen de dans verlengen. De meesters van de muziek herhalen de onderdelen: variërend, improviserend. Na een half uur dans, wanneer de dames in de hitte van de nacht flauwvallen, treden nieuwe groepen aan. En de overstromende fantasie van de zwarten en mulatten zetten wind en pauken aan tot kruisingsmelodieën die Franse romanzas en Napolitaanse liederen omzetten in iets Creools, sensueel, ritmisch, Cubaans.

In den beginne was de contradanza. Nu wordt het *Danza* genoemd. Stijldansen door de hele stad. Dansen met je danspartner, in figuren. In particuliere woningen, theaters, priëlen, laten orkesten hun fluiten weerklinken, hun violen, hun klarinetten, hun timbales en güiro's. De gezongene noemt men *habaneras*.

En we moeten de dans verlengen. Wat gecreëerd moet worden is een 'danzón' (een langgerekte danza). Verrukkelijk, met cadans, langdurig, om van te kunnen genieten. Gesyncopeerd, minder regelmatig, minder saai, minder blank dan de danzas: Het begint, gevolgd door het tweede deel. We herhalen het eerste en - in plaats van het herhalen van het tweede - creëren we een nieuw deel. We zullen het *Las Alturas de Simpson* (de Hoogten van Simpson) noemen en de première dit jaar, 1879, doen plaatsvinden, hier bij de *Liceo de Matanzas* met ophicleïde, trombone, cornet; bas, timbales en güiro; klarinet en viool.

In den beginne was de contradanza. Nu heet het *Danzón*. Dansende paren in het hele land. Het wordt in Yucatán gedanst, het wordt in Barranquilla gedanst. Het wordt op een tegel in San Juan gedanst: Het begint, gevolgd door de viool partij, we keren terug naar de inleiding, gevolgd door de klarinet partij. We keren weer terug naar de inleiding en sluiten met de *montuno* die we van de *son* lenen. Laat de viool bloeien, de klarinet schitteren en de danser genieten. Met vlinderdas en bolhoed... ophicleïde, trombone, twee klarinetten, twee violen, timbales, güiro en bas.

De melodieuze en heerlijke Danzon, met piano, fluit en viool, bas, güiro en timbales. Het wordt zelfs al gezongen om de routine te doorbreken. Het wordt gedanst *op het ritme van de 'danzonete'*. Bij het Filharmonisch wordt het door de professoren gespeeld. De Meesters componeren danzones en men geniet ervan in de opera. De *charanga* groepen spelen het op straat en de mensen vinden het geweldig. Het wordt gespeeld door jazz bands, het wordt gespeeld met cello, twee violen en een altviool. Men laat het weerklinken op de piano, men laat het weerklinken op victrola's.

De Cubaanse Danzón. Elegant, verfijnd en sensueel. Een pareldans, met waaier en in guayabera. Elegant, verfijnd en sensueel. Hoffelijkheid en geraffineerdheid. Nationale dans.